

Številka: 06262-1/2024-147 42015
Datum: 18. 6. 2024

MARKO LUNAR

E: lunar.marko@gmail.com

ZADEVA: POJASNILO GLEDE UPORABE ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

Zveza: Vaše vprašanje z dne 13. 6. 2024.

Spoštovani,

prejeli smo vprašanje, ki se nanaša na uporabo in razlago instituta nasprotja interesov, ki ga ureja Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 - ZZPri; v nadaljevanju: ZIntPK). V dopisu navajate:

1. Občinska svetnica je razpravljala o primernosti za imenovanje moža za člana Sveta zavoda, katerega ustanoviteljica je Občina. V zvezi s tem vas zanima, ali gre v tem primeru za nasprotje interesov in
2. Predstavnik občine je član Sveta zavoda, katerega ustanoviteljica je občina, hkrati pa je zaposlen v zavodu kot kuhar. Pri določanju glede na lastno korist lahko enkrat zastopa interese občine kot ustanoviteljice, spet drugič pa interese zavoda kot delodajalca. Tudi v tem primeru vas zanima ali gre za nasprotje interesov.

Na podlagi informacij, ki ste jih posredovali, vam skladno z 8. alinejo prvega odstavka 12. člena ZIntPK posredujemo pojasnila v zvezi z vašim vprašanjem. Opozarjamo, da so pojasnila oblikovana zgolj na podlagi vašega vprašanja in posredovanih informacij. Vse okoliščine nekega konkretnega primera lahko presojo le v okviru postopka obravnave podane prijave o sumu nepravilnosti.

K 1. vprašanju:

ZIntPK nasprotje interesov v 11. točki 4. člena opredeljuje kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe¹ ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanje člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog. Zasebni interes uradne osebe skladno z 12. točko 4. člena ZIntPK pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanj, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela uradna oseba ali njen družinski član osebne, poslovne ali politične stike. Premoženjska korist zajema nepremičnine, premičnine oziroma kakršnokoli drugo korist, ki jo je mogoče denarno ovrednotiti (delovno razmerje, pogodbeno delo, sejnine, denarne nagrade, potovanja ipd.); nepremoženjska korist pa zajema druge oblike koristi, ki jih sicer ni mogoče neposredno denarno ovrednotiti, predstavljajo pa v konkretnem primeru dodano vrednost za prejemnika (usluge, priznanja, reference, status, funkcija, izobrazba, ipd.). Za opredelitev zasebnega interesa so poleg (ne)premoženjske koristi odločilni pretekli ali aktualni (sedanji) osebni, poslovni ali politični stiki med osebami ali subjekti.

Okoliščine, ki kažejo na to, da zasebni interes vpliva na nepristransko opravljanje javnih nalog uradne osebe ali zunanje člana, so lahko najrazličnejše in predstavljajo dejansko vprašanje, ki ga je treba vedno preverjati z vidika konkretnega primera.

Ob tem poudarjamo, da mora presoja, ali določena okoliščina vpliva na korektno opravljanje javnih nalog, temeljiti na realnih oziroma opredmetenih (pred)postavkah, povezanih z dejanskimi pristojnostmi in odločevalsko močjo oziroma pozicijo uradne osebe ali

¹ »uradne osebe« so funkcionarji, uradniki na položaju in drugi javni uslužbenci, uslužbenci zaposleni v Banki Slovenije, poslovodne osebe in člani organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja (9. točka 4. člena ZIntPK).

zunanjega člana v vsakem konkretnem primeru. **Kljub temu, da v konkretnem primeru oseba nima odločevalske moči (npr. da se oseba izloči iz samega glasovanja, vendar pred tem razpravlja o konkretnem vprašanju) pa še ne pomeni, da na odločevalce ne more izvajati nezakonitih vplivov, pritiskov oziroma s svojo prisotnostjo na seji in morebitno (ne)verbalno komunikacijo vplivati na odločevalce, zato bi lahko šlo v vašem primeru za morebitno nasprotje interesov, vendar bi za natančnejši odgovor potrebovali več podatkov.**

K 2 vprašanju:

V zvezi z navedenim je potrebno povedati, da je pomembno tako dejansko nasprotje interesov kot tudi »zgolj« videz nasprotja interesov. V prvem primeru gre za neposredno zlorabo javne funkcije oziroma službe v nasprotju z njenim namenom, in sicer za zasebne interese oziroma nedovoljeno uporabo javne funkcije za dajanje neupravičene koristi z javnim funkcionarjem ali uslužbencem povezani osebi ob neenakopravnem obravnavanju drugih. **Po drugi strani pa že videz nasprotja interesov, ki ne pomeni nujno vsebinske nepravilnosti ali nezakonitosti, pomembno ogroža javno zaupanje v pravilno, zakonito, transparentno in objektivno izvajanje javne funkcije ali službe, s tem pa zmanjšuje integriteto in verodostojnost tako samega organa kot posamezne funkcije ali službe.** Slednje pa je konstitutiven in nujno potreben element delovanja demokratičnih institucij in pravne države.

V primeru, ki ga omenjate v svojem vprašanju, vsekakor obstaja povečano tveganje za nastanek nasprotja interesov, vendar pa opozarjamo, da avtomatičnega, vnaprej prepoznanega nasprotja interesov ni. V zvezi s tem posebej poudarjamo, da obstoj posameznih okoliščin, ki lahko kažejo na nasprotje interesov, sam po sebi vnaprej nujno ne diskvalificira posameznika. Opravljanje dveh funkcij samo po sebi še ne pomeni avtomatičnega nasprotja interesov, saj morajo biti za obstoj morebitnega nasprotja interesov podane tudi okoliščine v obliki poslovnih, osebnih ali političnih stikov. Ker v vprašanju niste navedli konkretnih okoliščin sodelovanja pri odločanju, vam lahko odgovorimo zgolj na splošni ravni, in sicer, da samo opravljanje obeh funkcij samo po sebi še ne pomeni nasprotja interesov. Je pa v tem primeru ključno, da so subjektu javnega sektorja in širši javnosti vnaprej razkriti vsi domnevni elementi morebitnega nasprotja interesov. Gre za t. i. proaktivno transparentnost, v kateri je priporočljivo, da posameznik okoliščine (v vašem konkretnem primeru opravljanje obeh funkcij) razkrije preostalim članov kolektivnega organa, da lahko ti pravočasno prepoznajo objektivno delovanje, ki je utemeljeno izključno na strokovnih podlagah.

Dodatne informacije v zvezi s prakso uporabe ZIntPK najdete na naši spletni strani (<http://www.kpk-rs.si>).

S spoštovanjem,

Pripravila:
Sanja Marić
SVETNICA KOMISIJE

David Lapornik
NAMESTNIK PREDSEDNIKA

Poslano:

- naslovniku (po e-pošti).